

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt előterjesztés valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

A tervezet előterjesztője

HATÁSVIZSGÁLATI LAP

I. A végrehajtás feltételei

Az európai polgári kezdeményezés uniós szabályozása alapján a személyi azonosító mellett a személyi igazolvány és az útlevél száma alapján is biztosítani kell az aláírások ellenőrzését. Ez kisebb mértékű informatikai fejlesztést igényel.

II. A társadalmi hatások összefoglalása

1. Elsődleges, célzott hatások

A javaslat a népszavazási intézményrendszer működését a hatályosnál kiszámíthatóbb és egyértelmű szabályok keretei között biztosítja. Az országos és helyi kezdeményezések eljárási szabályainak egységesítésével átlátható és egyszerű keretek között gyakorolhatják a választópolgárok alkotmányos jogait. A kezdeményezés benyújtásának új szabályai a komolytalan kezdeményezések kiszűrésére irányulnak, ugyanakkor a népszavazás céljával összhangban álló kezdeményezéseknek szabad utat engednek. A jogorvoslati határidők meghosszabbításával a tervezet az eddigieknél hatékonyabb jogorvoslati lehetőséget biztosít minden érintett számára.

2. Másodlagos hatások

A javaslatnak nincsenek másodlagos társadalmi hatásai.

III. Társadalmi költségek

a) A vállalkozások pénzügyi terhei

A javaslat nem érinti a vállalkozások pénzügyi terheit.

b) A háztartások pénzügyi terhei

A javaslat nem érinti a háztartások pénzügyi terheit.

c) Az előterjesztéssel érintett valamely konkrét társadalmi csoport terhei

A javaslat nem érinti a egyes társadalmi csoportok terheit.

d) Hatékonysági és versenyképességi költségek

A javaslatnak nincsenek hatékonysági és versenyképességi hatásai.

e) Az előterjesztés adminisztratív terhei

A javaslat nem vezet az adminisztratív terhek számottevő megváltozásához.

IV. Költségvetési hatások

Az európai polgári kezdeményezés uniós szabályozása alapján a személyi azonosító mellett a személyi igazolvány és az útlevél száma alapján is biztosítani kell az aláírások ellenőrzését. Ez kisebb mértékű informatikai fejlesztést igényel.

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

V. Egészségügyi hatások

A javaslatnak nincsenek egészségügyi hatásai.

VI. Környezeti hatások

A javaslatnak nincsenek környezeti hatásai.

Melléklet a XXII-VF/277(2011) számú kormány-előterjesztéshez

**2011. évi ... törvény
a népszavazás kezdeményezéséről**

Alkotmányos alapelv, hogy a hatalom birtokosa a nép. Hatalmát az Alaptörvény keretei között, elsősorban választott képviselői útján gyakorolja. A demokratikus hatalomgyakorlás része, hogy az ország sorsát érintő legfontosabb ügyek eldöntésében a polgárok közvetlenül, népszavazás útján is részt vehessenek. Ugyanezen jogok a helyi közhatalom gyakorlása keretében a helyi önkormányzat közösségét is megilletik.

Ezekre az elvi alapokra figyelemmel az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. § (1) Az e törvény hatálya alá tartozó eljárásokra a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) Első részét – az e törvényben foglalt eltérésekkel – alkalmazni kell.

(2) Az Országos Választási Bizottság állásfoglalást adhat ki az e törvény hatálya alá tartozó népszavazási kezdeményezésekkel kapcsolatos jogszabályok egységes értelmezése és az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében. Az állásfoglalás iránymutató jellegű, az ellen jogorvoslatnak helye nincs. Az állásfoglalást a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

II. Fejezet

Országos népszavazás kezdeményezése

1. A választópolgári kezdeményezés szervezője

2. § (1) Országos népszavazás kitűzésére irányuló választópolgári kezdeményezést

- a) olyan magánszemély, aki az országgyűlési képviselők választásán választó lehet,
- b) párt,
- c) társadalmi szervezet a létesítő okiratában meghatározott céllal összefüggő kérdésben

szervezhet.

(2) Egy kezdeményezésnek több szervezője is lehet. Ebben az esetben a szervezők egy személyt jelölnek ki a választási szervekkel való kapcsolattartásra.

2. A népszavazásra javasolt kérdés benyújtása

3. § (1) A szervezőnek a népszavazásra javasolt kérdést az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán, húsz választópolgár támogatásával ellátva, az aláírásgyűjtés megkezdése előtt – a kérdés hitelesítése céljából – be kell nyújtania az Országos Választási Bizottsághoz.

(2) Egy aláírásgyűjtő íven egy kérdés szerepelhet.

(3) A magánszemély szervező a kérdés benyújtásakor a nevét, lakcímét és személyi azonosítóját közli az Országos Választási Bizottsággal.

(4) A párt és egyéb társadalmi szervezet a kérdés benyújtásakor a társadalmi szervezetek bírósági nyilvántartásából kiállított, 30 napnál nem régebbi kivonatát is benyújtja az Országos Választási Bizottsághoz. A nem párt társadalmi szervezet a létesítő okiratát is csatolja a kérdés benyújtásakor.

4. § (1) A támogató aláírások gyűjtését megelőzően a szervezőnek az adatkezelést az adatvédelmi nyilvántartásba be kell jelentenie.

(2) A támogató választópolgár aláírására a 15. § (2) és (3) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A szervező legfeljebb harminc támogató választópolgár aláírását csatolhatja.

(4) Az Országos Választási Iroda a személyiadat- és lakcímnyilvántartás, valamint a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása alapján ellenőrzi a szervező és a támogató választópolgárok választójogát.

(5) A támogató választópolgárok számának megállapításakor a magánszemély szervezőt is figyelembe kell venni.

5. § A kérdést személyesen vagy postai úton lehet benyújtani.

6. § A köztársasági elnök és a Kormány az általa kezdeményezett népszavazásra javasolt kérdést – hitelesítés céljából – benyújtja az Országos Választási Bizottsághoz.

7. § A kérdés benyújtását követően az Országos Választási Bizottság nyilvánosságra hozza a benyújtott kérdést, a benyújtás időpontját, valamint a szervező nevét.

8. § (1) A kérdés benyújtását követően nem nyújtható be azonos tárgyú kérdés

- a) a kérdés hitelesítését megtagadó döntés jogerőre emelkedéséig,
- b) a népszavazási kezdeményezés visszavonásáig,
- c) az aláírásgyűjtő ívek benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen elteltéig,
- d) a népszavazás elrendelésének elutasításáról szóló határozat jogerőre emelkedéséig,
- e) a népszavazás megtartásáig vagy
- f) a 31. § (2) bekezdése szerinti időszak lejártáig.

(2) Két kérdés abban az esetben tekintendő azonos tárgyúnak, ha azok – akár részben – azonos vagy egymást kizáró kötelezettséget rónának az Országgyűlésre. A benyújtás időpontjának a kérdés Országos Választási Irodánál történő érkeztetése számít.

9. § (1) A népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni, továbbá a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen jogalkotásra köteles.

(2) A népszavazásra javasolt kérdést a magyar helyesírás szabályai szerint kell írásba foglalni.

3. A kérdés hitelesítése

10. § (1) Ha a hitelesítésre benyújtott kérdés az országos népszavazás jogintézményének alkotmányos céljával és rendeltetésével nyilvánvalóan ellentétes, vagy nem felel meg a 3. §-5. §-ban és a 8. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, továbbá ha az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a jogszabályi feltételeknek, az Országos Választási Iroda vezetője a kérdést a benyújtásától számított három napon belül határozattal elutasítja, és nem terjeszti az Országos Választási Bizottság elé. Az elutasító határozat tartalmára és kézbesítésére a választási bizottság határozatára irányadó szabályokat kell alkalmazni.

(2) Az Országos Választási Iroda vezetőjének határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs, de a szervező a kérdést ismételten benyújthatja. Az ismételten benyújtott kérdés hitelesítését az Országos Választási Bizottság napirendjére kell tűzni, kivéve, ha a támogató választópolgárok száma – beleértve a magánszemély szervezők számát is – nem éri el a húszat.

(3) Ha a szervező a kérdést az Országos Választási Iroda vezetője elutasító határozatának közlését követő tizenöt napon belül nyújtja be ismételten, a 8. § alkalmazásában az első benyújtás időpontját kell a kérdés benyújtása időpontjának tekinteni.

11. § Az Országos Választási Bizottság a kérdés hitelesítéséről vagy annak megtagadásáról a benyújtásától számított harminc napon belül dönt. Az Országos Választási Bizottság a kérdést akkor hitelesíti, ha az az Alaptörvényben, valamint az e törvényben a kérdéssel szemben támasztott követelményeknek megfelel.

12. § A szervező által benyújtott kérdés csak abban az esetben hitelesíthető, ha az aláírásgyűjtő ív is megfelel a jogszabályban foglalt előírásoknak.

13. § Az Országos Választási Bizottság a kérdés hitelesítéséről vagy annak megtagadásáról szóló határozatát – nyolc napon belül – a Magyar Közlönyben közzéteszi.

14. § (1) A kérdést hitelesítő döntés elleni jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét vagy jogorvoslat esetén a Kúria hitelesítő határozatot helybenhagyó vagy a kérdést hitelesítő döntésének a Magyar Közlönyben való közzétételét követő öt napon belül az Országos Választási Iroda vezetője hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát, és azt átadja a szervezőnek.

(2) Az Országos Választási Bizottság elnöke a köztársasági elnök vagy a Kormány által benyújtott kérdés hitelesítéséről a kérdést hitelesítő döntés elleni jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét – jogorvoslat esetén a Kúria hitelesítő határozatot helybenhagyó vagy a kérdést hitelesítő döntésének a Magyar Közlönyben való közzétételét – követő öt napon belül tájékoztatja az Országgyűlés elnökét.

4. Az aláírásgyűjtés

15. § (1) Országos népszavazás elrendelésére irányuló választópolgári kezdeményezést az aláírásgyűjtő ív hitelesítési záradékkal ellátott mintapéldányáról készített másolaton lehet támogatni. Az aláírás nem vonható vissza.

(2) Az aláírásgyűjtő íven a saját kezű aláírás mellett – az aláírás hitelességének ellenőrzése céljából – fel kell tüntetni a választópolgár olvasható családi és utónevét, valamint személyi azonosítóját. A választópolgár adatainak a kérdéssel azonos oldalon kell szerepelniük.

(3) Egy választópolgár a kezdeményezést csak egyszer támogathatja, a további aláírásai érvénytelenek.

(4) Az aláírásgyűjtő íven az aláírást gyűjtő személy feltünteteti nevét, személyi azonosítóját, továbbá az aláírásgyűjtő ívet az aláírásával látja el.

16. § (1) Aláírást a választópolgárok zaklatása nélkül – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – bárhol lehet gyűjteni.

(2) Nem gyűjthető aláírás

- a) az aláírást gyűjtő és az aláíró munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetőleg munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben,
- b) a Magyar Honvédségnél és a rendvédelmi szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben,
- c) tömegközlekedési eszközön,
- d) állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében.

(3) Az aláírásért a választópolgárnak vagy rá tekintettel másnak előnyt adni vagy ígérni, valamint az aláírásért előnyt kérni, előnyt vagy annak ígértét elfogadni tilos.

17. § A 15. §-ban foglaltaknak nem megfelelő vagy a 16. §-ban foglalt rendelkezések megszegésével gyűjtött aláírások érvénytelenek.

18. § (1) Az országgyűlési képviselők, az Európai Parlament tagjai, valamint a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napját megelőző és követő negyvenedik nap között szünetel az aláírásgyűjtés.

(2) Ha a szervezők az aláírásgyűjtést az országgyűlési képviselők vagy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napját megelőző negyvenedik napig nem fejezik be, az addig összegyűjtött aláírásokat tartalmazó aláírásgyűjtő íveket legkésőbb a szavazás napját megelőző harminckilencedik napon át kell adni az Országos Választási Bizottságnak. A határidőben át nem adott aláírásgyűjtő íveken gyűjtött aláírások érvénytelenek.

(3) A szavazás napját követő negyvenedik napon az Országos Választási Iroda vezetője új hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát. Az aláírásgyűjtést kizárólag az új hitelesítési záradékkal ellátott aláírásgyűjtő ív másolatán lehet folytatni.

5. Az aláírások ellenőrzése

19. § (1) A szervező az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítési záradékkal történő ellátását követő százhusz napon belül, egy alkalommal nyújthatja be a népszavazás kitűzésére irányuló állampolgári kezdeményezés aláírásgyűjtő íveit az Országos Választási Bizottsághoz az aláírások ellenőrzése céljából.

(2) A késedelmesen, pótlólag, valamit a nem a szervező által benyújtott aláírásgyűjtő íven szereplő aláírás érvénytelen.

20. § Az aláírásgyűjtő ív benyújtását követően a szervezők nem vonhatják vissza a kezdeményezést.

21. § (1) Az Országos Választási Bizottság gondoskodik az aláírások ellenőrzéséről. A 19. § (2) bekezdése szerint benyújtott aláírásgyűjtő íveken szereplő aláírásokat nem kell ellenőrizni.

(2) Az aláírások ellenőrzése során meg kell vizsgálni a 15. §-ban foglalt követelmények teljesülését, azonosítani kell a kezdeményezést aláíró polgárokat, meg kell állapítani, hogy rendelkeznek-e választójoggal, továbbá meg kell állapítani az érvényes aláírások számát.

(3) A kezdeményezést aláíró polgárok azonosítását és választójoguk megállapítását az aláírásgyűjtő íven feltüntetett adataiknak a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, továbbá a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása adataival való összevetésével kell elvégezni.

(4) Az aláírások tételes ellenőrzését addig kell folytatni, amíg bizonyossá nem válik, hogy

- a) az érvényes aláírások száma a kétszáztezret eléri vagy
- b) az érvényes aláírások száma százezer alatt marad vagy
- c) az érvényes aláírások száma a százezer eléri, de kétszázezer alatt marad.

(5) Az aláírások számának megállapításakor a kezdeményezés hitelesítésre történő benyújtását támogató választópolgárok számát is figyelembe kell venni.

22. § (1) Az aláírások ellenőrzése során a kezdeményezést benyújtók képviselője jelen lehet.

(2) Az aláírások ellenőrzését az aláírásgyűjtő ívek benyújtásától számított hatvan napon belül kell lefolytatni.

23. § Ha az érvényes aláírások száma legalább százezer, az aláírások ellenőrzésének eredményéről – az azt megállapító határozat jogerőre emelkedésétől számított nyolc napon belül – az Országos Választási Bizottság elnöke tájékoztatja az Országgyűlés elnökét.

6. A személyes adatok védelme

24. § (1) A választópolgár és az aláírást gyűjtő polgár aláírásgyűjtő íven feltüntetett adatai nem nyilvánosak, azokról – az aláírást ellenőrző szerv által az aláírások érvényességének megállapítása céljából vezetett technikai nyilvántartás kivételével – másolatot készíteni tilos.

(2) A választópolgár és az aláírást gyűjtő polgár adatait, valamint a technikai nyilvántartást az Országos Választási Bizottság, az Országos Választási Iroda és a bíróság ellenőrizheti.

(3) A szervezőnek a be nem nyújtott aláírásgyűjtő íveket a benyújtásukra rendelkezésre álló határidő lejártát követő három napon belül meg kell semmisítenie, s erről jegyzőkönyvet kell készítenie. A jegyzőkönyvet három napon belül az Országos Választási Bizottságnak át kell adni.

(4) A benyújtott aláírásgyűjtő íveket, valamint a technikai nyilvántartást az Országos Választási Iroda az érvényes aláírások számának megállapítását követő harmincadik és negyvenötödik nap között megsemmisíti.

(5) A szervező személyes adatait – a kezdeményezés benyújtására való jogosultsága ellenőrzése és a kapcsolattartás céljából – az Országos Választási Bizottság, az Országos Választási Iroda és a bíróság kezeli, azokat az Országos Választási Iroda – a 7. § alapján nyilvánosságra hozott adatok kivételével – a (4) bekezdés szerint megsemmisíti.

7. A népszavazás elrendelése

25. § (1) Az Országgyűlés elnöke a kezdeményezést a 14. § (2) bekezdése vagy a 23. § szerinti tájékoztatás kézhezvételét követő legközelebbi ülésnapon bejelenti.

(2) A népszavazás elrendelésére irányuló kezdeményezésről az (1) bekezdés szerinti bejelentést követő harminc napon belül dönt az Országgyűlés.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt határidő számításánál az ülészakok közötti szünetet, valamint az elnapolás időtartamát figyelmen kívül kell hagyni.

26. § A köztársasági elnök és a Kormány a népszavazás elrendeléséig visszavonhatja a kezdeményezését.

27. § (1) Az Országgyűlés népszavazás elrendeléséről szóló határozata tartalmazza a népszavazásra bocsátott kérdést, továbbá rendelkezik a népszavazás költségvetéséről. A kérdést a kezdeményezésben megfogalmazott formában kell népszavazásra bocsátani.

(2) A népszavazás elrendeléséről szóló határozatot a Magyar Közlönyben közzé kell tenni. Az Országgyűlés elnöke a népszavazás elrendeléséről tájékoztatja a köztársasági elnököt.

8. Jogorvoslatok

28. § (1) A kérdés hitelesítésével, az aláírásgyűjtéssel és az aláírások ellenőrzésével, valamint a népszavazás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatokra a Ve. 130. §-ának rendelkezéseit is alkalmazni kell.

(2) Az aláírásgyűjtéssel kapcsolatos kifogás elbírálása az Országos Választási Bizottság hatáskörébe tartozik.

29. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak a kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni felülvizsgálati kérelmet – a Kúriának címezve – úgy kell benyújtani, hogy az a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül megérkezzen az Országos Választási Bizottsághoz.

(2) Az Országos Választási Bizottság a felülvizsgálati kérelmet a beérkezését követő öt napon belül megküldi a Kúriának.

(3) A Kúria a felülvizsgálati kérelmet kilencven napon belül bírálja el. A Kúria az Országos Választási Bizottság határozatát helybenhagyja, vagy azt megváltoztatja, döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

(4) A Kúria határozatát a Magyar Közlönyben nyolc napon belül közzé kell tenni.

30. § (1) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni felülvizsgálati kérelmet – az Alkotmánybírósághoz címezve – úgy kell benyújtani, hogy az a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül megérkezzen az Országos Választási Bizottsághoz.

(2) Az Országos Választási Bizottság a felülvizsgálati kérelmet a beérkezését követő öt napon belül megküldi az Alkotmánybíróságnak. Ha a felülvizsgálati kérelmet közvetlenül az Alkotmánybírósághoz nyújtották be, arról az Alkotmánybíróság haladéktalanul tájékoztatja az Országos Választási Bizottságot.

(3) Az Országos Választási Bizottság a felülvizsgálati kérelem benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, a népszavazást elrendelő országgyűlési határozat elleni felülvizsgálati kérelemről a köztársasági elnököt is.

(4) Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati kérelmet kilencven napon belül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országgyűlést új határozat meghozatalára hívja fel.

9. A népszavazás kötőereje

31. § (1) Az Országgyűlés – ha a népszavazás törvényalkotási kötelezettséget keletkeztet – köteles a népszavazás napjától számított száznolcvan napon belül az érvényes és eredményes népszavazás döntésének megfelelő törvényt megalkotni.

(2) A népszavazással hozott döntés az Országgyűlésre a népszavazás napjától – ha a népszavazás törvényalkotási kötelezettséget keletkeztet, a törvény kihirdetésétől – számított három évig kötelező.

III. Fejezet

Helyi népszavazás kezdeményezése

10. A helyi népszavazás tárgya

32. § (1) A helyi önkormányzat képviselő-testülete helyi népszavazást rendelhet el a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyben.

(2) Nem lehet helyi népszavazást tartani

- a) a költségvetésről,
- b) a helyi adónemekről,
- c) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási kérdésről,
- d) a képviselő-testület feloszlásának a kimondásáról.

33. § (1) A képviselő-testület helyi népszavazást köteles elrendelni a következő kérdésekben:

- a) a településnek a területével határos másik megyéhez történő átcsatolására irányuló kezdeményezése,
- b) a községegyesítésnek és a községegyesítés megszüntetésének kezdeményezése,
- c) új község alakításának kezdeményezése,
- d) lakott területrész átadása, átvétele, cseréje,
- e) társult képviselő-testület alakítása, a társult képviselő-testületből való kiválás, továbbá
- f) abban az ügyben, amelyet az önkormányzati rendelet meghatároz.

(2) Az (1) bekezdés a)-d) pontjában foglalt esetekben a helyi népszavazásban az érintett településrész, község választópolgárai vehetnek részt.

34. § (1) Helyi népszavazást kezdeményezhet

- a) a képviselő-testület tagjainak legalább egynegyede,
- b) a képviselő-testület bizottsága,
- c) az önkormányzati rendeletben meghatározott számú választópolgár, ami nem lehet kevesebb a választópolgárok tíz százalékánál, és nem lehet több a választópolgárok huszonöt százalékánál.

(2) A képviselő-testület köteles elrendelni a helyi népszavazást, ha azt az önkormányzati rendeletében meghatározott számú választópolgár kezdeményezte.

35. § Az érvényes és eredményes népszavazáson hozott döntés kötelező a képviselő-testületre. Ugyanabban a kérdésben egy éven belül nem lehet népszavazást kezdeményezni, akkor sem, ha a helyi népszavazás eredménytelen volt.

11. A választópolgári kezdeményezés szervezője

36. § (1) Helyi népszavazás kitűzésére irányuló választópolgári kezdeményezést

- a) olyan magánszemély, aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán választó lehet,
- b) párt,
- c) társadalmi szervezet a létesítő okiratában meghatározott céllal összefüggő kérdésben

szervezhet.

(2) Egy kezdeményezésnek több szervezője is lehet. Ebben az esetben a szervezők egy személyt jelölnek ki a választási szervekkel való kapcsolattartásra.

12. A népszavazásra javasolt kérdés benyújtása

37. § (1) A szervezőnek a népszavazásra javasolt kérdést az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán az aláírásgyűjtés megkezdése előtt – a kérdés hitelesítése céljából – be kell nyújtania a helyi választási bizottsághoz.

(2) Egy aláírásgyűjtő íven egy kérdés szerepelhet.

(3) A magánszemély szervező a kérdés benyújtásakor a nevét, lakcímét és személyi azonosítóját közli a helyi választási bizottsággal. A helyi választási bizottság a személyiadat- és lakcímnyilvántartás, valamint a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása alapján ellenőrzi a szervező választójogát.

(4) A párt és egyéb társadalmi szervezet a kérdés benyújtásakor a társadalmi szervezetek bírósági nyilvántartásából kiállított, 30 napnál nem régebbi kivonatot is benyújtja a helyi választási bizottsághoz. A nem párt társadalmi szervezet a létesítő okiratát is csatolja a kérdés benyújtásakor.

(5) A képviselő-testület tagjai és bizottsága az általuk kezdeményezett népszavazásra javasolt kérdést – hitelesítés céljából – benyújtják a helyi választási bizottsághoz.

(6) A kérdést személyesen vagy postai úton lehet benyújtani.

38. § A kérdés benyújtását követően a helyi választási bizottság nyilvánosságra hozza a benyújtott kérdést, a benyújtás időpontját, valamint a szervező nevét.

39. § (1) A kérdés benyújtását követően nem nyújtható be azonos tárgyú kérdés

- a) a kérdés hitelesítését megtagadó döntés jogerőre emelkedéséig,
- b) a népszavazási kezdeményezés visszavonásáig,
- c) a népszavazás elrendelésének elutasításáról szóló határozat jogerőre emelkedéséig,
- d) a népszavazás megtartásáig vagy
- e) az 61. § (2) bekezdése szerinti időszak lejártáig.

(2) Két kérdés abban az esetben tekintendő azonos tárgyúnak, ha azok – akár részben – azonos vagy egymást kizáró kötelezettséget rónának a képviselő-testületre. A benyújtás időpontjának a kérdés helyi választási irodánál történő érkeztetése számít.

40. § (1) A népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni, továbbá a népszavazás eredménye alapján a képviselő-testület el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen jogalkotásra köteles.

(2) A népszavazásra javasolt kérdést a magyar helyesírás szabályai szerint kell írásba foglalni.

13. A kérdés hitelesítése

41. § (1) Ha a hitelesítésre benyújtott kérdés a helyi népszavazás jogintézményének alkotmányos céljával és rendeltetésével nyilvánvalóan ellentétes, vagy nem felel meg a 37. §-ban és a 39. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, továbbá ha az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a jogszabályi feltételeknek, a helyi választási iroda vezetője a kérdést határozattal elutasítja, és a kérdést nem terjeszti a helyi választási bizottság elé. Az elutasító határozat tartalmára és kézbesítésére a választási bizottság határozatára irányadó szabályokat kell alkalmazni.

(2) A helyi választási iroda vezetője vezetőjének döntése ellen jogorvoslatnak helye nincs, de a szervező a kérdést ismételten benyújthatja. Az ismételten benyújtott kérdés hitelesítését a helyi választási bizottság napirendjére kell tűzni.

(3) Ha a szervező a kérdést a helyi választási iroda vezetője elutasító határozatának közlését követő tizenöt napon belül nyújtja be ismételten, a 39. § alkalmazásában az első benyújtás időpontját kell a kérdés benyújtása időpontjának tekinteni.

42. § (1) A helyi választási bizottság a kérdés hitelesítéséről vagy annak megtagadásáról a benyújtásától számított harminc napon belül dönt. A helyi választási bizottság a kérdést akkor hitelesíti, ha az az e törvényben a kérdéssel szemben támasztott követelményeknek megfelel.

(2) A szervező által benyújtott kérdés csak abban az esetben hitelesíthető, ha az aláírásgyűjtő ív is megfelel a jogszabályban foglalt előírásoknak.

43. § A helyi választási bizottság a kérdés hitelesítésével kapcsolatos határozatát nyolc napon belül az önkormányzat hivatalos lapjában, illetve a helyben szokásos módon közzéteszi.

44. § (1) A kérdést hitelesítő döntés elleni jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét – jogorvoslat esetén a bíróság hitelesítő határozatot helybenhagyó vagy a kérdést hitelesítő döntésének közlését – követő 5 napon belül a helyi választási iroda vezetője hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát, és azt átadja a szervezőnek. Az aláírásgyűjtő ív átadásának feltétele, hogy a szervező az adatkezelést az adatvédelmi nyilvántartásba bejelentse.

(2) A helyi választási bizottság elnöke a képviselő-testület tagjai vagy bizottsága által benyújtott kérdés hitelesítéséről a kérdést hitelesítő döntés elleni jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét – jogorvoslat esetén a bíróság hitelesítő határozatot helybenhagyó vagy a kérdést hitelesítő döntésének közlését – követő öt napon belül tájékoztatja a polgármestert.

14. Az aláírásgyűjtés

45. § (1) Helyi népszavazás kitűzésére irányuló választópolgári kezdeményezést az aláírásgyűjtő ív hitelesítési záradékkal ellátott mintapéldányáról készített másolaton lehet támogatni. Az aláírás nem vonható vissza.

(2) Az aláírásgyűjtő íven a saját kezű aláírás mellett – az aláírás hitelességének ellenőrzése céljából – fel kell tüntetni a választópolgár olvasható családi és utónevét, valamint személyi azonosítóját. A választópolgár adatainak a kérdéssel azonos oldalon kell szerepelniük.

(3) Az aláírásgyűjtő íven az aláírást gyűjtő személy feltünteteti nevét, személyi azonosítóját, továbbá az aláírásgyűjtő ívet az aláírásával látja el.

(4) Egy választópolgár a kezdeményezést csak egyszer támogathatja, a további aláírásai érvénytelenek.

46. § (1) Aláírást a választópolgárok zaklatása nélkül – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – bárhol lehet gyűjteni.

(2) Nem gyűjthető aláírás

a) az aláírást gyűjtő és az aláíró munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetőleg munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben,

- b) a Magyar Honvédségnél és a rendvédelmi szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben,
- c) tömegközlekedési eszközön,
- d) állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében.

(3) Az aláírásért a választópolgárnak vagy rá tekintettel másnak előnyt adni vagy ígérni, valamint az aláírásért előnyt kérni, előnyt vagy annak ígérését elfogadni tilos.

47. § A 45. §-ban foglaltaknak nem megfelelő vagy a 46. §-ban foglalt rendelkezések megszegésével gyűjtött aláírások érvénytelenek.

15. Az aláírások ellenőrzése

48. § (1) A szervező az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítési záradékkal történő ellátását követő harminc napon belül, egy alkalommal nyújthatja be a népszavazás kitűzésére irányuló állampolgári kezdeményezés aláírásgyűjtő íveit a helyi választási bizottsághoz az aláírások ellenőrzése céljából.

(2) A késedelmesen, pótlólag, valamint a nem a szervező által benyújtott aláírásgyűjtő íven szereplő aláírás érvénytelen.

49. § Az aláírásgyűjtő ív benyújtását követően a szervezők nem vonhatják vissza a kezdeményezést.

50. § (1) A helyi választási bizottság gondoskodik az aláírások ellenőrzéséről. A 48. § (2) bekezdése szerint benyújtott aláírásgyűjtő íveken szereplő aláírásokat nem kell ellenőrizni.

(2) Az aláírások ellenőrzése során meg kell vizsgálni a 45. §-ban foglalt követelmények teljesülését, azonosítani kell a kezdeményezést aláíró polgárokat, meg kell állapítani, hogy rendelkeznek-e választójoggal, továbbá meg kell állapítani az érvényes aláírások számát.

(3) A kezdeményezést aláíró polgárok azonosítását és választójoguk megállapítását az aláírásgyűjtő íven feltüntetett adataiknak a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, továbbá a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása adataival való összevetésével kell elvégezni.

(4) Az aláírások tételes ellenőrzését addig kell folytatni, amíg bizonyossá nem válik, hogy az érvényes aláírások száma a választópolgárok helyi népszavazás kezdeményezéséhez szükséges számát eléri az alatt marad.

(5) Az aláírások ellenőrzése során a kezdeményezést benyújtók képviselője jelen lehet.

(6) Az aláírások ellenőrzését az aláírásgyűjtő ívek benyújtásától számított negyvenöt napon belül kell lefolytatni.

51. § Ha az érvényes aláírások száma eléri a helyi népszavazás kezdeményezéséhez szükséges számot, az aláírások ellenőrzésének eredményéről – az azt megállapító határozat jogerőre emelkedésétől számított nyolc napon belül – a helyi választási bizottság elnöke tájékoztatja a polgármestert.

16. A személyes adatok védelme

52. § (1) A választópolgár és az aláírást gyűjtő polgár aláírásgyűjtő íven feltüntetett adatai nem nyilvánosak, azokról – az aláírást ellenőrző szerv által az aláírások érvényességének megállapítása céljából vezetett technikai nyilvántartás kivételével – másolatot készíteni tilos.

(2) A választópolgár és az aláírást gyűjtő polgár adatait, valamint a technikai nyilvántartást a választási szervek és a bíróság ellenőrizhetik.

(3) A szervezőknek a be nem nyújtott aláírásgyűjtő íveket a benyújtásukra rendelkezésre álló határidő lejártát követő három napon belül meg kell semmisíteniük, s erről jegyzőkönyvet kell készíteniük. A jegyzőkönyvet három napon belül a helyi választási bizottságnak át kell adni.

(4) A benyújtott aláírásgyűjtő íveket, valamint a technikai nyilvántartást a helyi választási iroda az érvényes aláírások számának megállapítását követő harmincadik és negyvenötödik nap között megsemmisíti.

(5) A szervező személyes adatait – a kezdeményezés benyújtására való jogosultsága ellenőrzése és a kapcsolattartás céljából – a választási szervek és a bíróság kezeli, azokat a helyi választási iroda – a 38. § alapján nyilvánosságra hozott adatok kivételével – a (4) bekezdés szerint megsemmisíti.

17. A népszavazás elrendelése

53. § A polgármester a törvényben foglalt feltételeknek megfelelő kezdeményezést a 44. § (2) bekezdése vagy a 51. § szerinti tájékoztatás kézhezvételét követő legközelebbi ülésnapon bejelenti.

54. § A népszavazás elrendeléséről a 53. § szerinti bejelentést követő harminc napon belül dönt a képviselő-testület.

55. § A képviselő-testület bizottsága, valamint tagjai a népszavazás elrendeléséig visszavonhatják az általuk benyújtott kezdeményezést.

56. § (1) A képviselő-testület népszavazás elrendeléséről szóló határozata tartalmazza a népszavazásra bocsátott kérdést, továbbá rendelkezik a népszavazás költségvetéséről. A kérdést a kezdeményezésben megfogalmazott formában kell népszavazásra bocsátani.

(2) A népszavazás elrendeléséről szóló határozatot az önkormányzat hivatalos lapjában, illetve a helyben szokásos módon közzé kell tenni. A polgármester a népszavazás elrendeléséről tájékoztatja a helyi választási bizottság elnökét.

18. Jogorvoslatok

57. § (1) A kérdés hitelesítésével, az aláírásgyűjtéssel és az aláírások ellenőrzésével, valamint a népszavazás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatokra a Ve. 130. §-ának rendelkezéseit is alkalmazni kell.

(2) Az aláírásgyűjtéssel kapcsolatos kifogás elbírálása a helyi választási bizottság hatáskörébe tartozik. A helyi választási bizottság határozata elleni fellebbezést a területi választási bizottság bírálja el.

58. § (1) A helyi választási bizottságnak a kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni felülvizsgálati kérelmet – a megyei vagy fővárosi bírósághoz címezve – úgy kell benyújtani, hogy az a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül megérkezzen a helyi választási bizottsághoz.

(2) A helyi választási bizottság a felülvizsgálati kérelmet a beérkezését követő öt napon belül megküldi a bíróságnak. Ha a felülvizsgálati kérelmet közvetlenül a bírósághoz nyújtották be, arról a bíróság haladéktalanul tájékoztatja a helyi választási bizottságot.

(3) A megyei vagy fővárosi bíróság a felülvizsgálati kérelmet harminc napon belül bírálja el. A bíróság a helyi választási bizottság határozatát helybenhagyja, vagy azt megváltoztatja, döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

59. § (1) A képviselő-testület népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni felülvizsgálati kérelmet – a megyei vagy fővárosi bírósághoz címezve – úgy kell benyújtani, hogy az a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül megérkezzen a helyi választási bizottsághoz.

(2) A helyi választási bizottság a felülvizsgálati kérelmet a beérkezését követő öt napon belül megküldi a bíróságnak. A helyi választási bizottság elnöke a felülvizsgálati kérelem benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja a polgármestert.

(3) A megyei vagy fővárosi bíróság a felülvizsgálati kérelmet harminc napon belül bírálja el. A bíróság a képviselő-testület határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és a képviselő-testületet új határozat meghozatalára kötelezi.

19. A népszavazás kötőereje

60. § A helyi népszavazás érvényes, ha a választópolgárok több mint a fele érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

61. § (1) A képviselő-testület – ha a népszavazás döntési kötelezettséget keletkeztet – köteles a népszavazás napjától számított száznyolcvan napon belül az érvényes és eredményes népszavazás döntésének megfelelő rendeletet megalkotni.

(2) A népszavazással hozott döntés a képviselő-testületre a népszavazás napjától – ha a népszavazás rendeletalkotási kötelezettséget keletkeztet, a rendelet kihirdetésétől – számított egy évig kötelező.

20. A területi szintű helyi népszavazás

62. § (1) A megyei és a fővárosi szintű helyi népszavazásra e Fejezet rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

(2) Az e fejezetben a helyi választási bizottság számára megállapított hatáskört a területi választási bizottság, a területi választási bizottság számára megállapított hatáskört az Országos Választási Bizottság, a helyi választási iroda és annak vezetője számára megállapított hatáskört a területi választási iroda és vezetője gyakorolja.

IV. Fejezet

Az európai polgári kezdeményezés

63. § Az európai polgári kezdeményezésre a 16. § és a 28. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

64. § Az online gyűjtési rendszer megfelelőségéről szóló igazolás kiállítása, a támogató nyilatkozatok ellenőrzése és az érvényes támogató nyilatkozatok számát tartalmazó igazolás kiállítása az Országos Választási Bizottság hatáskörébe tartozik.

65. § (1) Az aláírások ellenőrzése során meg kell vizsgálni, hogy a támogató nyilatkozat formailag elfogadható-e, azonosítani kell a támogató nyilatkozatokat aláíró polgárokat, meg kell állapítani, hogy nagykorú magyar állampolgárok-e, továbbá meg kell állapítani az érvényes támogató nyilatkozatok számát.

(2) A támogató nyilatkozatokat aláíró polgárok azonosítását az aláírásgyűjtő íven feltüntetett adataiknak a személyiadat- és lakcímnyilvántartás, valamint szükség esetén az úti okmány nyilvántartás vagy a személyazonosító igazolvány nyilvántartás adataival való összevetésével kell elvégezni.

(3) Az aláírások ellenőrzése során a kezdeményezést benyújtók képviselője jelen lehet.

V. Fejezet

Záró rendelkezések

66. § E törvény 2012. január 1. napján lép hatályba.

67. § Felhatalmazást kap a választások és népszavazások lebonyolításáért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg az aláírásgyűjtő ív mintáját és az aláírások ellenőrzésének részletszabályait.

68. § A képviselő-testület önkormányzati rendeletben szabályozza a helyi népszavazás további feltételeit, az eljárás rendjét.

69. § Az e törvény hatálybalépését megelőzően

- a) benyújtott kérdés hitelesítésére,
- b) benyújtott aláírásgyűjtő íveken szereplő aláírások ellenőrzésére,
- c) hitelesített népi kezdeményezésre

a benyújtáskor hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

70. § E törvény IV. fejezete a polgári kezdeményezésről szóló 2011. február 16-ai 211/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 14. és 15. cikkének a végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

71. § A büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 211. §-a és az azt megelőző I. Cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„I. cím

A választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény

211. § Aki a választási eljárásról szóló törvény vagy a népszavazás kezdeményezéséről és az európai polgári kezdeményezésről szóló törvény hatálya alá tartozó eljárás során

- a) a jelölési eljárás szabályait megszegve erőszakkal, fenyegetéssel, megtévesztéssel vagy anyagi juttatással szerez ajánlást,
- b) népszavazás vagy európai polgári kezdeményezés indítványozása érdekében erőszakkal, fenyegetéssel, megtévesztéssel vagy anyagi juttatással szerez aláírást,
- c) jogosultság nélkül szavaz,
- d) jogosulatlanul aláír, hamis adatokat tüntet fel,
- e) arra jogosultat a választásban, a népszavazásban, a népszavazási vagy az európai polgári kezdeményezésben akadályoz, vagy erőszakkal, fenyegetéssel, megtévesztéssel, illetőleg anyagi juttatással befolyásolni törekszik,
- f) megsérti a szavazás titkosságát,
- g) meghamisítja a választás, a népszavazás, a népszavazási vagy az európai polgári kezdeményezés eredményét,

büntettet követ el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

72. § A Ve. 130. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„130. § (1) A kifogás, a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálati kérelem benyújtására és elbírálására rendelkezésére álló határidő – a névjegyzékkel és külképviseleti névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat elbírálásának határideje kivételével – öt nap.

(2) Ha a határidő utolsó napja heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le.”

73. § A Ve. 132. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„132. § Az I-X. Fejezet rendelkezéseit – a külképviseleti névjegyzékkel és a külképviseleti szavazással kapcsolatos rendelkezések kivételével –, valamint a 122. § (2) és (3) bekezdése, a 123. §, a 126. §, a 127. § és a 130. § rendelkezéseit a helyi népszavazáson az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.”

74. § A Ve. 141. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„141. § A helyi népszavazás időpontját a helyi választási bizottság, fővárosi vagy megyei népszavazás esetén a területi választási bizottság a népszavazás elrendeléséről szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított százhusz napon belüli időpontra tűzi ki.”

75. § A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 61. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Ha az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül további nemzetiség kíván bizonytságot tenni arról, hogy megfelel az e törvényben foglalt feltételeknek, legalább ezer, magát e nemzetiséghez tartozó választópolgár kezdeményezheti az (1) bekezdés módosítását. A kezdeményezésre az országos

népszavazás kezdeményezésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Az Országos Választási Bizottság az eljárása során köteles kikérni a Magyar Tudományos Akadémia elnökének állásfoglalását a törvényi feltételek fennállásáról.”

76. § A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 156. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő alcím és rendelkezés lép:

„Tiltott helyen való aláírásgyűjtés népszavazási kezdeményezés és európai polgári kezdeményezés támogatására

156. § (1) Aki a népszavazás kezdeményezéséről és az európai polgári kezdeményezésről szóló törvényben megállapított tiltott helyen, népszavazás vagy európai polgári kezdeményezés támogatására aláírást gyűjt, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”

77. § (1) A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 23. §-ának a) pontjában a „a népi kezdeményezésről” szövegrész helyébe az „az európai polgári kezdeményezésről” szöveg lép.

(2) A személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény (a továbbiakban: Szaz.tv.) 32. §-ának g) pontjában a „népi kezdeményezésről” szövegrész helyébe az „európai polgári kezdeményezésről” szöveg, 34. § (1) bekezdésében a „népi kezdeményezés” szövegrész helyébe az „európai polgári kezdeményezés” szöveg, 36. §-ának d) pontjában a „népi kezdeményezést” szövegrész helyébe az „európai polgári kezdeményezést” szöveg, f) pontjában az „a népi kezdeményezést” szövegrész helyébe az „az európai polgári kezdeményezést” szöveg lép.

(3) A Ve. 18. § (2) bekezdésében a „népi kezdeményezést” szövegrész helyébe a „polgári kezdeményezést” szöveg lép.

78. § Hatályát veszti

- a) a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény IV. fejezete, valamint 56. § (2) bekezdéséből a „népi kezdeményezéssel” szövegrész,
- b) a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 24. § (1) bekezdéséből az „és népi kezdeményezésen a lakóhelyén” szövegrész,
- c) a Szaz.tv. 32. §-ának m) pontjából a „népi kezdeményezésről” szövegrész, 36. §-ának n) pontjából a „helyi népi kezdeményezés,” szövegrész, 36. §-ának f) pontjából az „a munkacsoportnak” szövegrész,
- d) a Ve. bevezető szövegéből a „népi kezdeményezési” szövegrész, 2. § g) és h) pontja, 117-121. §-a és az azokat megelőző „A népszavazás kezdeményezése” alcím, 124/A. §-a (3) bekezdésének b) és c) pontja, XIV. Fejezete, a 133. §-t megelőző alcím, a 138. §-t megelőző alcimből az „elrendelése és” szövegrész, 133-140. §-a, 142. §-ából a „népszavazás elrendeléséről és a” szövegrész, 143/A. § (2) bekezdésének a) pontja, 146. §-a és az azt megelőző alcím, XVI. fejezete, 149. §-ának i) pontja, 1. számú mellékletéből a „népi kezdeményezésre” szövegrész,
- e) az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény,

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

20

- f) a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 10. § (2) bekezdés a) pontjában az „és népi kezdeményezés” szövegrész.

INDOKOLÁS

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslat célja, hogy az állampolgárok közvetlen politikai részvételének (népszavazás kezdeményezése, európai polgári kezdeményezés) módját szabályozza. A javaslat biztosítja, hogy az országos és a helyi kezdeményezések közötti indokolatlan különbségek megszüntetésével a választópolgárok egységes szemléletű eljárás keretében élhessenek e jogaikkal.

Magyarország Alaptörvénye az országos népszavazás intézményét új alapokra helyezte. A véleménynyilvánító népszavazás megszűnik, és csökken az Alaptörvényben az országos népszavazásra vonatkozó rendelkezések terjedelme.

Az Európai Parlament és a Tanács megalkotta az európai polgári kezdeményezésről szóló 211/2011/EU rendeletet, amelynek értelmében lehetővé válik az uniós szintű kezdeményezés támogatása. A javaslat tartalmazza a rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket.

A javaslat a fentieken kívül az Alkotmánybíróság 23/2005. (VI. 17.) és 100/2007. (XII. 6.) AB határozatában megállapított, a népszavazás kezdeményezésével és lebonyolításával kapcsolatos alkotmányos mulasztásokat is orvosolja.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A javaslat a népszavazási kezdeményezéssel kapcsolatos anyagi és eljárásjogi szabályokat egyaránt tartalmaz. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 2. § i) pontja alapján az e törvény hatálya alá tartozó eljárások során a választási eljárási törvény általános szabályait alkalmazni kell.

A 2. §-hoz

A javaslat elkülöníti a kezdeményezést szervező polgárokat a kezdeményezést aláíróktól. Kezdeményezést csak választójoggal rendelkező magánszemély, továbbá párt vagy egyéb társadalmi szervezet szervezhet. Az a társadalmi szervezet, amely nem minősül pártnak, csak olyan kérdésben lehet népszavazási kezdeményezés szervezője, amely az alapszabályában rögzített tevékenységi körébe tartozik.

A 3. §-hoz

A népszavazásra javasolt kérdést az aláírásgyűjtés megkezdését megelőzően hitelesíti az Országos Választási Bizottság. A kezdeményezések komolyságának megőrzése érdekében a javaslat előírja, hogy a kérdés hitelesítésére irányuló kezdeményezést húsz választópolgárnak is támogatnia kell.

A komolytalan kezdeményezések kiszűrésére több más megoldási javaslat is felmerült:

- ügyvédkényszer bevezetése (hátránya, hogy a tapasztalatok alapján a komolytalan kezdeményezések részben ügyvédektől származnak),
- a szervezők számának növelése: a szervező csak egy legalább 5 főből álló csoport lehet (hátránya, hogy a választási szervekkel való kapcsolattartás megnehezül, valamint az egyéni szervezői felelősség is csökken),

- igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének előírása (hátránya, hogy alkotmányos politikai alapjog gyakorlásának lehetőségét köti pénzfizetéshez),
- az OVB elnöke saját hatáskörben elutasíthatja a komolytalan kérdést, de bármely OVB-tag kérheti, hogy mégis tűzzék a testület napirendjére (hátránya, hogy nem nyújt garanciát a kérdés visszaélészerű elutasítása esetére).

A 4. §-hoz

A támogató aláírások gyűjtése is adatkezelésnek minősül, ezért a szervező már a kezdeményezés legelső szakaszában köteles azt bejelenteni az adatvédelmi nyilvántartásba.

Tekintettel arra, hogy a támogató aláírások gyűjtése még nem hitelesített kérdésre, nem hitelesített aláírásgyűjtő íven történik, a benyújtható támogató aláírások számát a javaslat harmincban maximálja. Így megelőzhető a hitelesítést megelőző tömeges aláírásgyűjtés.

Ha a kezdeményezést magánszemélyek szervezik, az ő aláírásukat is be kell számítani a szükséges 20 támogatói aláírásba. Természetesen annak sincs akadálya, hogy egyszerre 20-an legyenek szervezők, s ebben az esetben további támogatói aláírások gyűjtésére nincs szükség.

Az 5. §-hoz

A népszavazásra javasolt kérdés benyújtásának módját határozza meg. Mivel a támogató aláírások csatolása csak eredeti dokumentumon lehetséges, a kérdés elektronikus úton nem nyújtható be.

A 6. §-hoz

A köztársasági elnök és a Kormány által kezdeményezett népszavazásra javasolt kérdést is az Országos Választási Bizottság hitelesíti.

A 7. §-hoz

A már benyújtott kérdések nyomon követhetősége érdekében az OVB közzéteszi, hogy milyen kérdésekben van folyamatban kezdeményezési eljárás. A kérdés mellett a szervező nevét is nyilvánosságra kell hozni, így a választópolgárok akkor, amikor aláírásukat adják egy kezdeményezéshez, tisztában lehetnek azzal, hogy ki felelős adataik kezeléséért. A szervező nevének nyilvánosságra hozatala a komolytalan kezdeményezések kiszűrését is szolgálja.

A 8. §-hoz

Annak érdekében, hogy ugyanazon tartalmú kérdésekben ne futhasson párhuzamosan több kezdeményezés, a javaslat az elsőként benyújtott kérdésnek ad elsőbbséget. Újabb kezdeményezés csak az első kezdeményezés megíiusulását követően, illetőleg – érvényes és eredményes népszavazás esetén – a népszavazás kötőereje 3 éves időtartamának elteltével nyújtható be.

Két kérdés akkor minősül azonos tartalmúnak, ha mindkét népszavazás megtartása esetén az Országgyűlés ugyanazon konkrét jogviszonyt ugyanolyan módon vagy egymástól eltérő módon lenne köteles szabályozni.

A 9. §-hoz

A népszavazásra javasolt kérdés egyértelműségére vonatkozó szabályozás – az Alkotmánybíróság gyakorlatával összhangban – két elemet foglal magában: egyrészt a népszavazásra javasolt kérdésnek egyértelműen megválaszolhatónak kell lennie, másrészt az Országgyűlés számára egyértelműnek kell lennie, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, s ha igen, milyen jogalkotásra köteles (jogalkotói egyértelműség).

A népszavazásra javasolt kérdést a magyar helyesírás szabályai szerint kell leírni, a helyesírási hiba azonban – amennyiben nem minősül értelemzavaró hibának – önmagában nem akadályozza a kérdés hitelesítésének.

A 10. §-hoz

A hitelesítésre benyújtott kérdések előzetes formai ellenőrzését az Országos Választási Iroda vezetője végzi. Ha a kérdés formai szempontból nem megfelelő, erről határozatot hoz, és tájékoztatja a szervezőt, akinek így lehetősége nyílik arra, hogy a kérdés vagy az aláírásgyűjtő ív kijavításával érdemi elbírálásra alkalmassá tegye a kezdeményezését.

Az ismételten benyújtott kérdést már nem vizsgálhatja az Országos Választási Iroda vezetője, azt minden szempontból az Országos Választási Bizottság bírálja el. Kivétel ez alól a szükséges számú választópolgári támogatás meglétének hiánya, amit a komolytalan kezdeményezések kiszűrése indokol. Ez az eljárás nem jelent érdeksérelmet a szervezőnek, sőt segítséget nyújt számára a kezdeményezés helyes benyújtásához, ugyanakkor az Országos Választási Bizottságot tehermentesíti a formai hibás és komolytalan kezdeményezések tömegétől.

Annak érdekében, hogy az Országos Választási Iroda vezetőjének – jogorvoslattal meg nem támadható – döntése ne eredményezze azt, hogy egy másik szervező által időközben ugyanazon tárgyban benyújtott kezdeményezés beelőzze az eredeti kezdeményezést, a szervező az Országos Választási Iroda vezetője által hozott határozat közlésétől számított 15 napon belüli ismételt benyújtásával biztosíthatja eredeti helyét a kérdések benyújtásának sorrendjében.

A 11. §-hoz

A népszavazásra javasolt kérdést – ha az a törvényes feltételeknek megfelel – az Országos Választási Bizottság harminc napon belül hitelesíti, ellenkező esetben a hitelesítést – ugyancsak harminc napon belül – megtagadja.

A 12. §-hoz

A népszavazás választópolgári kezdeményezése során az Országos Választási Bizottság nemcsak a kérdés, hanem az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának jogszabályi megfelelőségét is megvizsgálja.

A 13. §-hoz

A jogorvoslathoz való jog érvényesülésének, valamint a választópolgárok tájékoztatásának elősegítése érdekében az Országos Választási Bizottságnak a kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntését a Magyar Közlönyben kell közzétenni.

A 14. §-hoz

Ha az Országos Választási Bizottság hitelesíti a kérdést, határozatának jogerőssé válását követően az Országos Választási Iroda vezetője a hitelesítés megtörténtét hitelesítési záradékkal igazolja az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán.

Ha a népszavazást a köztársasági elnök vagy a Kormány kezdeményezi, nincs aláírásgyűjtés, az Országos Választási Bizottság elnöke a hitelesítő határozat jogerőre emelkedését követően az Országgyűlés elnökét tájékoztatja a hitelesítés megtörténtéről annak érdekében, hogy az Országgyűlés dönthessen a népszavazás elrendelésének kérdésében.

A 15. §-hoz

Az aláírásgyűjtő ív Országos Választási Iroda vezetőjétől átvett, hitelesítési záradékkal ellátott mintapéldányáról készített másolatokon gyűjthető a választópolgárok aláírása. A javaslat rögzíti, hogy a választópolgár nem vonhatja vissza az aláírását.

A kezdeményezés támogatásakor a választópolgárnak csak a nevét és a személyi azonosítóját kell megadnia. A lakcím megadása a javaslat szerint már nem szükséges, ugyanis a polgár választójogosultsága a személyi azonosító alapján ellenőrizhető.

Az egyes íveken gyűjtött aláírások hitelességének garanciáját jelenti, hogy az aláírásokat gyűjtő személynek fel kell tüntetnie az íven a saját személyes adatait, amelyek alapján beazonosítható. Ez az ív érvényességének feltétele.

A javaslat – a választópolgárok akaratának figyelembe vétele érdekében – a többszörös aláírás esetén egy aláírást érvényesnek fogad el, csak a második és további aláírások érvénytelenek.

A 16. §-hoz

Az aláírások gyűjtésével kapcsolatos szabályok megegyeznek a jelöltajánlásra irányadó rendelkezésekkel. A javaslat a munkahellyel kapcsolatos gyűjtési tilalmat pontosítva rögzíti, hogy a tilalom az aláírást gyűjtő és az aláíró munkahelyére és munkaidejére vonatkozik.

A 17. §-hoz

Érvénytelen az aláírás, ha

- g) nem a hitelesítési záradékkal ellátott aláírásgyűjtő ív másolatán szerepel
- h) a választópolgár a nevét, a személyi azonosítóját vagy az aláírását nem, vagy nem azon az oldalon tünteti fel, amelyen a kérdés szerepel,
- i) az íven nem szerepelnek az aláírást gyűjtő személy adatai és aláírása,
- j) a választópolgár második vagy további alkalommal írta alá az ívet,
- k) tiltott helyen gyűjtötték,
- l) tiltott módon előnyt adtak vagy ígértek, kértek vagy elfogadtak érte.

A 18. §-hoz

A javaslat az aláírásgyűjtési moratóriumra irányadó hatályos szabályozást kiegészíti az Európai Parlament tagjainak választásával, valamint – annak érdekében, hogy (ha a választást vasárnap tartották) a határidő ne heti pihenőnapra essen – a 41 napos tilalmi időszakot 40 naposra módosítja.

A 19. §-hoz

A javaslat az aláírások benyújtására vonatkozó hatályos szabályozást kiegészítve rögzíti, hogy a nem a szervező által benyújtott aláírásgyűjtő ívek érvénytelenek. Így az egyetlen, a benyújtásra rendelkezésre álló alkalmat nem merítheti ki egy aláírásgyűjtő vagy a kezdeményezést aláíró választópolgár egy ív esetleges beküldésével.

A 20. §-hoz

A javaslat – az Alkotmánybíróság által megfogalmazott követelménynek megfelelően – rendezi a kezdeményezés visszavonhatóságának kérdését. Míg a köztársasági elnök és a Kormány egészen a népszavazás elrendeléséig ura marad a kezdeményezésnek, a választópolgári kezdeményezés esetén a szervező csak az aláírások benyújtásáig jogosult a kezdeményezés folyamatának megszakítására.

Az aláírások benyújtását követően már a támogató választópolgárok a kezdeményezés urai, másnak, így a szervezőnek sincs lehetősége a kezdeményezéstől eltérő jognyilatkozatot tenni.

A 21. §-hoz

A benyújtott aláírások ellenőrzése a javaslat szerint a választópolgárok adatainak tételes vizsgálatával történik. Ez a módszer a korábbi statisztikai módszernél megbízhatóbb eredményt hoz. Nincs szükség valamennyi aláírás ellenőrzésére: csak addig kell folytatni az ellenőrzést, amíg a már érvényesnek elfogadott aláírások száma eléri a kezdeményezéshez szükséges számot, vagy amíg – az érvénytelennek talált aláírások miatt – a még nem ellenőrzött aláírásokkal együtt már nincs matematikai esélye a kezdeményezés érvényességének.

Azoknak a választópolgároknak, akik már a kérdés hitelesítésre való benyújtását támogatták aláírásukkal, a kezdeményezést nem kell ismételt aláírniuk: a hitelesítést támogató aláírásukat érvényes aláírásként kell elfogadni akkor is, ha az aláírásgyűjtő ívet nem írták ismét alá.

A 22. §-hoz

A tételes vizsgálatra tekintettel a javaslat az aláírások ellenőrzésére rendelkezésre álló határidőt 45 napról 60 napra emeli.

A 23. §-hoz

Ha a kezdeményezés sikeres, erről az Országos Választási Bizottság elnöke – az Országgyűlés döntésének meghozatala érdekében – tájékoztatja az Országgyűlés elnökét.

A 24. §-hoz

A javaslat az aláírásgyűjtő ívet aláíró, az aláírásokat gyűjtő és a szervező választópolgárok adatainak védelmét biztosító szabályokat állapít meg.

A 25. §-hoz

Az Országos Választási Bizottságtól kapott tájékoztatást követő ülésnapon kell az Országgyűlés elnökének bejelentenie, hogy

- a) a köztársasági elnök vagy a Kormány által kezdeményezett kérdést az Országos Választási Bizottság hitelesítette, vagy
- b) a választópolgári kezdeményezés érvényes aláírásainak száma eléri az Alaptörvényben meghatározott minimumot.

Az Országgyűlésnek 30 napon belül el kell rendelnie a népszavazást, ha az érvényes aláírások száma eléri a kétszáztezret, illetőleg döntenie kell arról, hogy elrendeli-e a népszavazást, ha az érvényes aláírások száma százezer és kétszázezer között van.

A 26. §-hoz

A köztársasági elnök és a Kormány egészen a népszavazás elrendeléséig ura marad a kezdeményezésnek, és azt visszavonhatja.

A 27. §-hoz

A javaslat a hatályos szabályozást tartalmazza, azzal az eltéréssel, hogy a népszavazás kötőerejéről – mivel a véleménynyilvánító népszavazás intézménye az Alaptörvény szerint megszűnt – nem kell rendelkezni az Országgyűlés határozatában.

A 28-30. §-hoz

E §-ok a népszavazási kezdeményezéssel kapcsolatos jogorvoslati szabályokat állapítanak meg. Az aláírásgyűjtéssel és az aláírások ellenőrzésével kapcsolatos jogorvoslati határidők – a Ve. 130. §-ának módosítása révén – a jelenlegi 3 napról 5 napra hosszabbodnak.

A kérdés hitelesítésével kapcsolatos OVB döntés elleni jogorvoslat elbírálása az Alkotmánybíróságtól átkerül a Kúriához. Változás, hogy ha a Kúria nem találja törvényesnek az Országos Választási Bizottság határozatát, azt meg kell változtatnia, s nincs lehetősége arra, hogy az OVB-t új eljárásra utasítsa.

Az Országgyűlés népszavazás elrendelésével kapcsolatos döntésével szembeni jogorvoslati fórum a javaslat szerint az Alkotmánybíróság marad. Az Országgyűlés határozatának felülvizsgálata során megmarad a kasszációs jogkör, hiszen az országgyűlési határozatban kell rendelkezni a népszavazás költségvetéséről is, amely hatáskört az Alkotmánybíróság nem vonhat el az Országgyűléstől a jogorvoslati eljárásban.

Új rendelkezés az is, amely szerint az Alkotmánybíróság és a Kúria – az eddigi bizonytalan „soron kívüli” eljárás helyett – 3 hónapon belül köteles döntést hozni.

A 31. §-hoz

Ha a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlésnek törvényt kell alkotnia, e kötelezettségének hat hónapon belül köteles eleget tenni. Ez az időtartam a népszavazás napját követő jogorvoslati eljárások hosszát – beleértve a szavazás egyes szavazóköreikben történő megismételtetését is –, az ülésszakok közötti szüneteket, a jogalkotási határidőket figyelembe véve elegendő a szükséges törvény elfogadásához.

Az érvényes és eredményes népszavazási döntés három évig köti az Országgyűlést.

A 32-35. §-hoz

E §-ok a helyi önkormányzatokról szóló törvény helyi népszavazással kapcsolatos rendelkezéseit veszik át.

A javaslat a népszavazás kezdeményezésére jogosultak közül – mint a jogintézménytől idegen elemet – kiveszi a helyi társadalmi szervezet vezető testületét.

A javaslat – a hatályos szabályozással ellentétben – nem nevesíti a helyi népszavazás tárgykörei között az önkormányzati rendelet megerősítését, tekintettel arra, hogy az önkormányzati rendelet tartalma a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyként egyébként is népszavazás tárgya lehet.

A 36-61. §-hoz

E §-ok a helyi népszavazás kezdeményezésére irányadó rendelkezéseket az országos népszavazás kezdeményezésének szabályaival összhangban tartalmazzák. Az országos népszavazási kezdeményezéstől való fontosabb eltérések a következők:

A helyi népszavazási kezdeményezés kérdésének hitelesítésére irányuló eljáráshoz nem szükséges választópolgári támogatás.

Az aláírásokat egy hónapig lehet gyűjteni.

A kérdés hitelesítésével, valamint a helyi népszavazás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslat elbírálása a megyei vagy a fővárosi bíróság hatáskörébe tartozik, amely 30 napon belül dönt.

Az érvényes és eredményes népszavazás döntése a képviselő-testületre egy évig kötelező.

A 62. §-hoz

Helyi népszavazást nemcsak települési (vagy településrészi) szinten, hanem megyei vagy fővárosi szinten is lehet kezdeményezni. Az ilyen területi szintű helyi népszavazásra a települési szintű

népszavazás szabályait kell alkalmazni, a helyi választási szervek helyett azonban a területi választási szervek járnak el.

A 63-65. §-hoz

Az Európai Parlament és a Tanács európai polgári kezdeményezésről szóló, 2011. február 16-i 211/2011/EU rendeletének végrehajtására a javaslat az OVB-t jelöli ki az online gyűjtési rendszer megfeleléséről szóló igazolás kiállításáért, valamint az aláírások ellenőrzéséért felelős hatóságként.

Az európai polgári kezdeményezés támogatásának nem feltétele a választójog, ezért a kezdeményezést támogató polgárok választójogát nem, csak állampolgárságát és nagykorúságát kell ellenőrizni. Mivel a kezdeményezés támogatásához a személyi azonosító helyett az útlevélszám vagy a személyazonosító igazolvány száma is megadható, ezen okmányok nyilvántartását is fel kell használni az aláírások ellenőrzéséhez.

A 66-70. §-hoz

E §-ok a hatálybalépéssel, felhatalmazással kapcsolatos rendelkezéseket és jogharmonizációs záradékot tartalmaznak.

A 71. §-hoz

A javaslat a népi kezdeményezés intézményének megszűnése miatt, továbbá a tényállásnak az európai polgári kezdeményezésre való kiterjesztése érdekében a büntető törvénykönyv 211. §-át módosítja.

A 72. §-hoz

Az Alkotmánybíróság 23/2005. (VI. 17.) AB határozatában megállapított mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet megszüntetése érdekében, a választópolgárok jogorvoslathoz való jogának minél teljesebb érvényesülésének biztosítására a népszavazással kapcsolatos jogorvoslati határidőket – a két napos általános határidőtől eltérve – öt napban állapítja meg úgy, hogy ha a határidő utolsó napja nem munkanap, akkor a határidő a következő munkanapon jár le.

A 73-78. §-hoz

E §-ok módosító és hatályon kívül helyező rendelkezéseket állapítanak meg.